

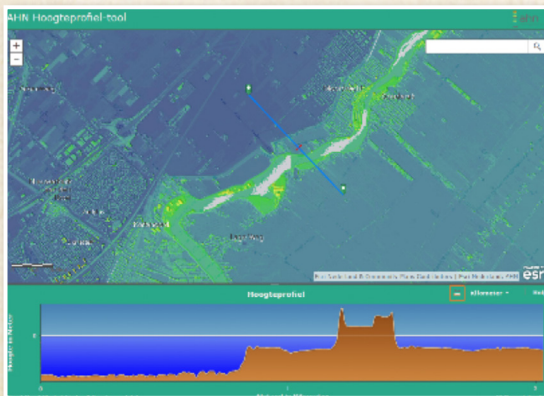
Ontdek IJsselmonde!

Les 2c - Strijd tegen het water

De overstromingen door rivieren

Tot nu toe hadden we het vooral over de strijd tegen de zee. Maar er stromen ook grote rivieren door ons land. Deze rivieren, de Rijn, de Maas en de Schelde, stromen naar en door ons land, omdat het zo laag ligt in Europa. Die rivieren worden gevoed door water van gletsjers en van zijrivieren. De rivieren nemen sediment mee, wat bij lage stroomsnelheid op de bodem bezinkt. De bodem komt dan langzaam steeds hoger te liggen.

Maar er gebeurde nog iets. We hadden het eerder over het inklinkende veen. De rivieren stromen door gebieden met inklinkend veen en de rivier komt er als het ware bovenuit. Op het plaatje hiernaast zien we de verhoudingen een beetje vertekend, maar de rivier is het hoogste "bergje" in de omgeving. Je ziet dat de kaden nog iets hoger zijn. Als de kade of de dijk langs de rivier doorbreekt, loopt hij als het ware leeg in de polder. Sommige dijkdoorbraken zien we nog wel in het landschap terug. Het water heeft dan een groot gat in de polder geslagen. Dat noemen we een wiel. De dijk wordt dan om het gat heen gelegd.

Tot 200 jaar geleden waren de rivieren in Nederland heel onvoorspelbaar. Vaak braken dijken door en stroomden rivieren breed en meanderend (kronkelend) door ons land. Soms vielen ze zelfs een poosje droog of stroomde er nauwelijks water door. Op andere momenten zat de rivier vol water en ijsschotsen, waardoor de dijken beschadigden.

Rond 1850 kwam het vervoer over water steeds meer op gang en moest de industrie in Duitsland over een goede vaarweg beschikken vanuit Rotterdam. Dat was een goede reden om de rivieren eens goed aan te pakken.

Allereerst werden de grootste bochten uit de rivieren gehaald, waardoor het water sneller ging stromen. Omdat het water sediment meenam, werd de rivier vanzelf dieper en bevaarbaarder. Vervolgens kregen alle rivieren een eigen stroombaan, want de Maas en de Waal stroomden weleens in elkaar over. Men legde ook kribben in de rivier, haaks op de dijk, zodat de rivier goed op zijn plaats bleef. Tenslotte maakte men een vaste verdeling van het water door Nederland, zodat iedere rivier kon rekenen op een vaste hoeveelheid water.

Dat is lang goed gegaan. Nu zijn er andere en nieuwe problemen. Door de klimaatverandering wordt de lucht warmer en kan het meer waterdamp opnemen. De rivieren hebben dan tijdelijk minder water. Maar het vele water in de lucht leidt tot zwaardere regenbuien. Dan wordt de rivier heel snel weer gevuld. Vroeger drong het water in de grond, werd het grondwater en stroomde het ondergronds langzaam af naar de rivier. In onze tijd is er echter veel bebouwd, bestraat en betegeld. Hierdoor stroomt het water sneller over het oppervlak naar de rivieren; dat geeft extra last.

De rivieren zijn dus onvoorspelbaarder geworden. En dat is wereldwijd. Er wordt nu weer hard aan onze rivierdijken gewerkt. Ze moeten meer ruimte krijgen, want de wateraanvoer kan sterk wisselen.

Kijk maar eens naar het volgende filmpje:

<https://www.youtube.com/watch?v=bl4hcyUZeUo>

